

FOTO: MIA KARLSVÄRD

Det blev hans andra fängelsestraff. Efter en liknande aktion 2008 avtjänade han fyra månader i fängelse. Martin har också dömts att betala stora skadestånd. Kronofogden är han dock inte rädd för. Det finns ingenting att ta, Martin har inga utmätningsbara ägodelar.

Är det rätt att bryta mot lagen?

– Det är bra med lagar. Viska ha lagar. Men om lagen är dålig för den enskilde eller för samhället, måste vi fråga oss om vi ska ha den? Ja, det finns undantag som gör det etiskt riktigt att bryta mot lagen när det sker väldigt grova missförhållanden och lagen skyddar detta. Vapenexporten är ett sådant exempel. Varje enskilt vapen kan komma att döda till exempel en familj, vi har ett ansvar att ingripa där.

Men, vem ska avgöra vilka lagar det är rätt att bryta mot?

– Det finns ingen myndighet vi kan fråga om när det är rätt att utföra civil olydnad. Det måste vi själva avgöra. En bra regel är att bara begå lagbrott då en lag eller ett politiskt beslut leder till lidande för många och där andra metoder inte har fungerat. Man bör visa respekt för alla och vara beredd att ta konsekvenserna som eventuellt straff.

Martin om fängelset

– Det var inte så farligt. Jag är nästan övertygad om att jag kommer att sitta i fängelse igen. Om det behövs för att göra världen bättre, ja då vill jag göra det. Jag har mött människor i Sudan, Colombia, Israel och Palestina som haft modet att i sina otrygga länder riskera fängelsestraff och till och med livet för det de kämpar för. Om de har modet, varför skulle jag då inte våga här i trygga Sverige?

– Ett fängelsestraff känns inte så tungt att avverka med vetskapen om att vår aktion kan ha räddat liv.

När han satt häktad fick han komma ut i rastgården en timme varje dag. Då kände han sig tacksam och privilegierad:

– Hur många lönearbetare har förmånen att ta en promenad på en timme mitt på dagen?

Martin har själv valt att avstå från att jobba där han är anställd, eller som han säger, "ha ett lönearbete". I stället driver han det egna företaget Ickevalds-smedjan.

Han vill vara fri och oberoende för att kunna göra aktioner. Men han påpekar att aktioner är en liten del av det

"Om lagen är dålig för den enskilde eller för samhället, måste vi fråga oss om vi ska ha den?"

MARTIN SMEDJEBACK

han gör. Den största delen består av traditionellt arbete som att arrangera och delta i torgmöten, skriva debattartiklar och så vidare.

Martin om konsumtion

– När vi flyttade hit till Mjölby hade vi nästan inga möbler. Sofan kommer från Blocket och resten från second-hand, Hjärta till Hjärta bland annat. Jag har svårt att förstå att vi konsumerar så mycket när omkring 15 000 barn dör av svält varje dag. Kläder till exempel, jag läste nyligen att vi i den rika delen av världen använder varje plagg vi köpt i snitt sex gånger. Vi i väst har liksom köpt konceptet att vi kan fylla känslomässiga hål i våra liv med shopping. Om vi kunde komma ur den villfarelsen skulle det vara värt mycket.

Sammanfattning

Martin, om du fick vara världsherre för en dag och fick genomföra tre förändringar, vilka skulle det bli?

1 – Jag skulle ta resurser som satsas på militär och vapen och använda dem för att bekämpa fattigdom, satsa på demokrati och på att stärka det ci-

vila samhället och de mänskliga rättigheterna. Det skulle göra skillnad.

2 – Jag skulle också stoppa djurförtrycket och se till att man slutar spärra in djur. Mycket lidande skulle kunna sparas. Köttkonsumtion skulle ersättas med veganskt kosthåll.

3 – Klimatet. Det krävs en global satsning, en omställning av hela samhället till ett klimatsmart samhälle. Utan det kan vi gå under som mänsklighet eller få det väldigt jobbigt. Den här punkten hör ihop med punkt två eftersom köttproduktion så starkt bidrar till klimatkrisen.

När mötet med Martin Smedjeback är över tar jag pendeln tillbaka till Linköping. Tåget susar fram över Östgötaslätten där våren börjar anas lite försiktigt. Det ser lite ljusare, lite varmare ut. När vi passerar Malmslätt ser jag en militärhelikopter avteckna sig mot den svagt blågrå himlen. Nästa stopp Vikingstad. Jag tittar ut genom fönstret. På perrongen fastnar min blick på en reklamaffisch med en bild på jorden mot kolsvart bakgrund och texten:

"Ingen kan göra allt, men alla kan göra något."

MONICA LECKNE

013-28 01 60

monica.leckne@corren.se

3

personer som Martin beundrar

Martin Luther King.

Gandhi och Martin Luther King är självklara. Martin Smedjeback vill lyfta fram några mindre kända förebilder:

Malalai Joya, 33 år, före detta parlamentsledamot i Afghanistan. Hon blev utslängd efter att ha kritiserat krigsherrarna i parlamentet. Hon är emot kriget och menar att människorna i Afghanistan själva kan arbeta mot talibanerna utan att vi från väst lägger oss i. Hon riskerar livet för sina åsikter. Jag beundrar henne för modet.

Susan Crane, 67-årig fredsaktivist i USA. Hon dömdes nyligen till fängelse för en aktion mot en kärnvapenbas i delstaten Washington. Jag beundrar att hon har orkat hålla på så länge. Jag hoppas att jag ska orka lika länge.

Peter Singer från USA, som menar att vi alla borde skänka åtminstone 10 procent av

vår lön till något ändamål för att bidra till en bättre värld. Singer har bland annat skrivit boken "Djurens frigörelse" som är något av djurrättsrörelsens bibel. Den boken trängs i kollektivets välfyllda bokhylla med titlar som "Dictionary de la non violence", "I vänliga rebellers sällskap", "Lyckans verktyg" och "Män som hatar kvinnor".

Malalai Joya.